017

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LKA

Europos LIETUVIS

Nr. 29 (2064) Londonas, 1989 m. liepos 26 d. XLIII

LIETUVOS ŽALIŲJŲ PARTIJOS

PAREIŠKIMAS

Š.m. liepos 15 d. Kaune įkurta Lietuvos Žaliųjų partija. Lietuvos Žaliųjų partijos tikslas — nepriklausoma, ekologiškai sveika, demilitarizuota ir neutrali Lietuva. Gyvenanti visų laisva valia priimta vertybių sistema, pagrįsta harmoninga žmogaus ir gamtos būtimi. Šiandien svarbiausia atgimstančiai Lietuvai — aktyviai dalyvauti rinkimuose ir įstatymų leidyboje.

Lietuvos Žaliųjų partija kels savo kandidatus, kurie visomis politinėmis priemonėmis gins Lietuvos piliečių teisę gyventi jų sveikatai, gyvybei ir genetikai optimaliose gamtinėse sąlygose. Lietuvos Žaliųjų partija aktyviai dalyvaus įstatymo ruošimo komisijų darbe. Lietuvos Žaliųjų partijos vyriausioji taryba:

Zigmas Vaišvila, pirmininkas, Vilnius.
Kęstutis Zala, pavaduotojas, Vilnius.
Vincas Kavaliauskas, pavaduotojas, Kaunas.
Irena Ignatavičienė, narė, Vilnius.
Rimantas Astrauskas, narys, Vilnius.
Rimvydas Kriukelis, narys, Vilnius.
Rūta Gajauskaitė, narė, Vilnius.

LIETUVOS ŽALIŲJŲ PARTIJA
Kaunas, 1989 liepos 15 d.
LIC

PROF. VYTAUTAS LANDSBERGIS LANKOSI JAV-BĖSE

Liepos 2 d. į Vašingtoną atvyko Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis ir jo žmona Gražina. Savo pirmąją kaip seimo tarybos pirmininko kelionę į Vakarus Vytautas Landsbergis pradėjo Vakarų Vokietijoje, kur dalyvavo Europos Lietuvių dienose Vasario 16 gimnazijos patalpose Hüttenfelde.

Vašingtone svečiai pernakvojo Lietuvos pasiuntinybėje, Lietuvos atstovo Stasio Lozoraičio rezidencijoje. Prieš išvykdamas į Niujorką, Vytautas Landsbergis spėjo susitikti su dienraščio „Vashington Post" vedamųjų skyrių vienu iš redaktorių ir su atstovu iš amerikiečių dokumentinių filmų kompanijos, kuri svarsto galimybes susukti filmą apie Lietuvą.

Niujorke liepos 5-7 dienomis Lietuvių Informacijos vedėja Gintė Damušytė, talkinant žurnalistei Jūratei Kazickaitei ir advokatui William Hough III, sudarė eilę progų Landsbergiui painformuoti spaudą ir amerikiečių visuomenę apie padėtį Lietuvoje. Landsbergį priėmė miesto meras Edvardas Kačas, su kuriuo vyko dialogas angliškai. Penkiolikos korespondentų ir miesto štabo narių akivaizdoje, meras ir Sąjūdžio pirmininkas kalbėjo apie pokyčius Lietuvoje. Merą domino Sąjūdžio veikla bei Liaudies deputatų kongresas, ypač Lietuvos delegatų politinė pozicija.

Įvyko Landsbergio susitikimai su dviejų didžiųjų Amerikos laikraščių „The New York Times" ir „The Wall Street Journal" redakcijų kolegijomis bei interviu su politinės minties žurnalo „National Review" korespondentu. Nuolat kartojosi vienas amerikiečių klausimas. Ar norite nepriklausomybės? Norime, atsakė Sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas. Kaip toli Sąjūdis nori eiti iki politinės nepriklausomybės — ir ar Suomija yra Lietuvai tinkamas pavyzdys?

(Pabaiga — sekančiame numeryje)

VORUTOS ANSAMBLIS SODYBOJE

Liepos 24 d., pirmadienį, Vorutos ansamblis autobusu atvyksta į Sodybą.

Liepos 25 d., antradienį, iškyla.

Liepos 26 d., trečiadinį, atsisveikinimo vakaras Sodyboje.

Liepos 27 d., ketvirtadienį, Voruta grįžta į Vilnių.

VORUTA LONDONE NOTTINGHAME IR SODYBOJE

Vilniškio „Voruta" ansamblio vadovai, šokėjai ir instrumentalistai išvykoje po miestą prie Britų parlamento rūmų Londone.

„Vorutos" ansambliečiai Londono lietuvių šv. Kazimiero bažnyčioje šv. Mišių metu. Foto: V. O'Brien

Liepos 19 d., trečiadinį, Vorutos ansamblis bendrai lankė Londono įžymiasias vietas: Britų parlamento rūmus, muziejus. Ketvirtadienį, liepos 20 dienos vakare, Lietuvių namuose su savo viešnagės šimininkais ir svečiais praleido paskutinį vakarą Londone.

Liepos 21 d., penktadienį, Vorutos ansamblio vadovai ir dalyviai išvyko į Nottinghamą. Ten, šeštadienio vakare, liepos 22 d., Židinio sode dalyvavo gegužinėje. Sekmadienį, liepos 23 d., iš ryto Vorutos ansamblis dalyvavo šv. Mišiose, o po pietų — koncertavo Rushcliffe Leisure Centre.

Pirmasis Vorutos koncertas Londone, liepos 22 d., praėjo su pasisekimu. Susirinkusieji paprašyti kartu su ansambliečiais dainavo, šoko, o suradę progą iš širdies smarkiai plojo. Kelios dainos ir šokiai buvo kartojami. Iš Vilniaus Voruta atvažiavo į mūsų širdis!

Gaila, kad nebuvo paruoštų suvenyrinių programų ir naujų, bent dar mums nematytų šokių bei dainų aprašymo, todėl sunku atsiminti, kurie šokiai ir kuri birbynėmis bei kanklėmis atlikta melodija labiausiai patiko. Iš plojimų sprendžiant — viskas buvo perduota meistriškai ir be priekaištų.

Vilniškis jaunimo tautinių šokių ansamblis Voruta susikūrė vos prieš keturis metus, o intrumentalistų grupė — dar vėliau. Todėl šokėjų miklumas, plastiškumas, šokio charakterio ir stiliaus išlaikymas individualiai detalėse ir kolektyviai visumoje turi būti vadovų, Vlado Usovo ir ypatingai šokių vadovo ir choreografo Alvydo Skuodžio nuopelnas. Vilniaus Vorutos šokių grupės dalyviai nėra profesionalai, bet daugumoje Vilniaus technikumų ir vidurinių mokyklų moksleiviai , saviveiklininkai, susirenką tris kartus savaitėje repeticijoms. (Pilnas Vorutos ansamblio kolektyvas viršyja 90 dalyvių, į Angliją teatvyko tik dalis: 24 dalyviai ir 3 vadovai).

Voruta Londono lietuvių publikai parodė gražiausius lietuviškus šokius: „Kepurinę", „Lenciūgėlį", „Rugelius", „Klumpakojį", „Polką", „Šokių pynę" ir pajvairinimui „Seno miesto polką". Kiekvienas šokis buvo kruopščiai paruoštas ir pritaikintas teatrinei scenai, keičiant merginų rūbus net šešis kartus, butaforiją ir šokių stilių, k.a. gimnastiški šuoliai, vaidyba. Gaila, kad Instituto scena tebuvo pakelta plotmė, trukdanti šokiams savo aprėžtu dydžiu, nepasipuošusi ir be reikiamo sceninio apšvietimo. Todėl reikėjo stebėtis šokėjų sugebėjimu išnaudojant ir prisitaikant prie šios nedėkingos scenos reikalavimų.

Visą šokių ritmą ir jų eigą vykusiai reguliavo labai šaunus birbynininkų-instrumentalistų kolektyvas vadovaujamas gabaus Antano Puodžiuko. Nors jie šokiams pasitraukdavo į antrąjį planą ir savo ryškia muzika jiems pritardavo, bet gavę progą, kol šokėjai ruošiasi, tai solo, tai kvartetu, tai bendrai virkdė savo birbynes, gaivindami išeivių rambias širdis. Nepamirštamą įspūdį paliko „Raliavimas", kurį birbyne solo išpildė Sigitas Bendoraitis, o jam kanklėmis pritarė Ilona Auksėlytė, visiems palikusi labai malonų įspūdį, kaip „jauna mergaitė su nuometu".

Be jokios pertraukos dviejų valandų koncertas prabėgo jaukiai ir greitai. Visi buvo maloniai jo paveikti ir iš salės išeiti neskubėjo. Koncertą stebėjusių akyse ašarų nesimatė, nes jų širdys verkė, bet iš džiaugsmo. Į salę suėjo ir jaunieji artistai, jie atsakinėjo į paklausimus ir patys klausinėjo, stebėjosi vietinių lietuvių nuoširdumu. Pirmasis Vorutos koncertas Londone baigėsi, bet jų viešnagė dar tęsiasi...

(Bus daugiau)

LIETUVOJE

Nubaustas už vėliavos išniekinimą

Š.m. 16 dieną Marijampolės gyventojas Julijonas Gudiškis prie savo namų buvo iškėlęs Lietuvos valstybinę vėliavą — trispalvę. Dviračiu atvažiavęs girtas to miesto gyventojas J. Baltrukovičius, gimęs Krasnojarske, pasibeldė į Gudiškio namus. Kai jo neįleido, J. Baltrukovičius išliejo pyktį ant plevėsuojančios prie namo trispalvės vėliavos. Ištraukė ją iš laikiklio ir sviedė žemėn.

LTSR aukščiausiojo teismo baudžiamųjų bylų kolegija, pirmininkaujama Genadijaus Slautos, nagrinėjo bylą, iškeltą prieš J. Baltrukovičių, už Lietuvos valstybinės vėliavos išniekinimą. Jurijus Baltrukovičius, „Sūduvos" kolūkio darbininkas, buvo kaltinamas pagal LTSR baudžiamojo kodekso 199-2 straipsnį. Valstybės kaltintojas B. Žeberskis teismui pasiūlė J. Baltrukovičių nubausti dviejais metais pataisos darbų darbovietėje, atsiskaitant iš nuteistojo uždarbio 15 nuošimčių. Teismas, atsižvelgdamas į tai, kad teisiamasis prisipažino padaręs nusikaltimą ir pareiškė apgailestavimą, paskyrė metus pataisos darbų, atskaitant 10 nuošimčių uždarbio valstybei.

Paminklas Panevėžyje

Panevėžyje, Pramonės gatvėje, atidengtas paminklas 1941 m. birželio 25 dieną čia nužudytų 19 žmonių atminimui. Apie panevėžiečius medikus, nužudytus taip pat karo pradžioje, jau buvo rašyta anksčiau. Dabar kalbama apie žmones, nužudytus lauke už cukraus fabriko. Tai jaunuoliai, suimti Kupiškyje ir kitur, tarp jų Kupiškio gimnazijos abiturientas D. Kulikauskas.

Nekaltų žmonių nužudymo vietoje dabar pastatytas ąžuolinis kryžius, išdrožtas pagal architektų G. Diržio ir A. Sirono projektą.

Referendumo įstatymas

Tiesa (VI.29) paskelbė visuomenės svarstymui „Lietuvos TSR Referendumo įstatymo projektą". Projektas parengtas remiantis dabar galiojančios konstitucijos 5 straipsniu.

A. Brazausko vizitas Lenkijoje

LTSR partinė delegacija, vadovaujama LKP CK pirmojo sekretoriaus A. Brazausko, lankėsi Varšuvoje, Lodzėje ir Suvalkų vaivadijoje. Varšuvoje A. Brazauską priėmė LJDP CK pirmasis sekretorius V. Jeruzelskis. Vizito metu pasirašyta tarp partijų bendravimo programa. Tas sudarys pamatą „plačiausių visuomenės sluoksnių suartėjimui, abiejų šalių draugiškų ryšių vlastybiniu ir regioniniu lygiu plėtimui ir gilinimui".

Punsko lietuviai sutiko delegaciją su gėlėmis. Meilės Lietuvai ir pagarbos jos žmonėms išraiška tapo koncertas, kurį surengė vietos saviveiklininkai.

Nauja galerija Kaune

Birželio 30 d. Kaune, Nepriklausomybės aikštėje, atidaryta nauja Dailės galerija. Naujai pastatytuose rūmuose įsikūrė M.K. Čiurlionio dailės muziejaus devintasis filialas, pavadintas „Mykolo Žilinsko dailės galerijos" vardu.

Iškilmių metu Algirdas Brazauskas perkirpo simbolinę juostelę, ir į galeriją suėjo pirmieji jos lankytojai. Nuo tos dienos galerija yra atvira kauniečiams ir miesto svečiams.

Siekiant Nepriklausomybės

LTSR Aukščiausiosios Tarybos sesijos išvakarėse Kauno medicinos instituto profesoriai paskelbė atsišaukimą į deputatus, ragindami juos viešai pasmerkti 1940 metų aneksiją ir „mitą apie laisvanorišką Lietuvos įstojimą į TSRS". Atsišaukime sakoma, jog būtina viešai pripažinti, kad „liaudies vyriausybė" buvo suformuota svetimšalių rankomis, pažeidžiant galiojančią Lietuvos konstituciją, t.y. ji buvo neteisėta, jog rinkimai į Liaudies seimą vyko okupacijos sąlygomis ir iš esmės buvo prievartos aktas. Pagaliau būtina pripažinti, jog Liaudies seimas neišreiškė lietuvių tautos valios, ir jo priimtas sprendimas apie Lietuvos įstojimą į TSRS buvo neteisėtas".

Molotovo-Ribbentropo Paktas

M-R PETICIJA

Vakarus pasiekė žinia, kad Lietuvoje yra renkami parašai po peticija dėl Molotovo-Ribbentropo sutarties panaikinimo ir jo pasekmių likvidavimo. Peticija yra skirta Sovietų Sąjungos, Federacinės Vokietijos bei Vokietijos Demokratinės respublikos vyriausybėms ir Jungtinių Tautų organizacijos generaliniam sekretoriui. 1939 m. rugpjūčio 23 d., rugsėjo 28 d. ir 1941 m. sausio 10 d., rašoma peticijoje, slaptaisiais protokolais, kurie vadinami Molotovo-Ribbentropo paktu, Lietuva tapo derybų tarp Vokietijos Reicho ir Tarybų Sąjungos objektu. 1940 m. birželio 15 d. Lietuva buvo Raudonosios armijos okupuota, o rugjūčio 3 d. aneksuota ir prieš Lietuvos gyventojų valią įjungta į TSSR sudėtį. Vokietijos Reicho ir Tarybų Sąjungos vyriausybių politiniai ir kariniai veiksmai Tautų Sąjungos narių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu, yra grubus tarptautinės teisės pažeidimas, pažymima toliau peticijoje, reikalaujant, kad TSRS, Federacinės Vokietijos ir Vokietijos Demokratinės respublikos vyriausybės paskelbtų Molotovo-Ribbentropo pakto slaptuosius protokolus neturinčius juridinės galios nuo nuo pat jų pasirašymo momento. „Reikalaujame, rašoma peticijoje, kad TSRS likviduotų Molotovo-Ribbentropo pakto pasėkmes, išvestų iš Pabaltijo valstybių savo okupacinę kariuomenę ir leistų šių valstybių tautom pačiom nustatyti politinę, socialinę santvarką Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Jungtinių Tautų generalinis sekretorius yra prašomas atsiųsti savo atstovus stebėti, kaip bus vykdomi laisvi rinkimai Pabaltijo valstybėse.

VAT.R

ATSIŠAUKIMAS DĖL HITLERIO-STALINO PAKTO

Hitlerio-Stalino Pakto 50-mečio minėjimui dirvą paruošti VLIK-o valdyba parengė ir atspausdino 25.000 egzempliorių „APPEAL" — atsišaukimų anglų kalba, platinimui angliškai kalbančiuose kraštuose. Juomi prašoma laisvojo pasaulio paramos padėti Lietuvai ir kitiems Pabaltijo kraštams „išsilaisvinti iš Hitlerio-Stalino Pakto spąstų".

Atsišaukimai yra lankstinuko formoje, suredaguotas ir atspausdintas taip, kad, pagal sąlygas ir galimybes, būtų galima jį naudoti keliais būdais.

1. Išeivijos lietuviai, asmens ir organizacijos vardu, gali pasirašyti pritarimą atsišaukimui valdžios atstovams, laikraščių, TV bei radijo žinių, redaktoriams, šiaip žurnalistams bei kitiems įtakingiems asmenims. Kiekvienas veiklus lietuvis gali surasti bent 10 tokių adresų.

2. Lankstinukai yra tokio formato, kad juos galima siuntinėti vokuose svetimtaučiams, prašant juos pasirašyti „APPEAL" ir nuo savęs kreiptis į vyriausybę ar kitus įtakingus asmenis.

3. Su atsišaukimu galima kreiptis į vietines įvairiausias organizacijas, klubus bei bažnyčias, prašant, kad pritartų atsišaukimui („to endorse") ir nukreiptų į atitinkamas vyriausybės ar spaudos įstaigas.

4. Kai kas ras galimu panaudoti net visus viršminėtus būdus Hitlerio-Stalino Paktui išgarsinti. Be abejo ne vienas suras ir kitų paveiklių būdų šiam atsišaukimui panaudoti.

Šiuos lamkstinukus bandoma paskleisti kuo plačiau per eilę išeivijos organizacijų.

VLIK-o valdyba tiki, jog išeivijos spauda ir radijas, ypač artėjant gėdingai sukakčiai šių metų rugpjūčio 23 d., palaikys Pakto pasėkų panaikinimo reikalavimą gyvą, tarp kitko skatinant ir šio atsišaukimo panaudojimą tam tikslui.

ELTA

ATKURTA LIETUVOS MOTERŲ SĄJUNGA

F. Bortkevičienės įkurta 1922 metais, dalyvaujant G. Petkevičaitei-Bitei, dvi dienas vykusiame suvažiavime buvo atkurta Lietuvos Moterų sąjunga su šiais uždaviniais — įgyti tarptautinį statusą ir įsijungti į Pabaltijo moterų asociaciją. Suvažiavimas patvirtino įstatus, priėmė veiklos kryptis. Sudarytos devynios sekcijos, patvirtintos jų pirmininkės: dvasinio atgimimo, visuomenės humanizavimo, sveiko gyvenimo būdo, vaikų ateities, gailestingumo, tautinių klausimų, ekologijos ir teisės. Suvažiavimas priėmė rezoliucijas dėl maisto produktų nėsčioms ir vaikams, dėl jaunuolių tarnybos tarybinėje armijoje, dėl nelaimingos vaikystės, rezoliuciją „Sveikatos apsauga ir moteris". Atkurtos Lietuvos Moterų sąjungos pirmininke išrinkta rašytoja Vidmantė Jasukaitytė.

SIA

LIETUVIŲ CHORINĖS MUZIKOS KONKURSAS

XVI Lietuvių Dienų rengimo komitetas Melbourne, Australijoje, skelbia trijų kategorijų Lietuvių chorinės muzikos konkursą:

I-ma kategorija. Stambesnis veikalas (pvz., kantata 15-30 min. ilgio) tinkamas 1990 m. Australijos Lietuvių Dienų atidaryme.

II-ra kategorija. Daina iki 4 min. ilgio (tinkama 1990 m. Dainų Šventei).

III-čia kategorija. Jauno kpmpozitoriaus-ės (iki 35 m. amžiaus) kūryba.

SĄLYGOS

1. Veikalai turi būti rašomi:

a) atkreipiant dėmesį į išeivijos chorų pajėgumus. Choro dydis 30-50 asmenų. Diapozonai: sopranų iki G, altų F iki D, tenorų iki G, bosų E iki D. Galima panaudoti solistus: sopraną, mezzo-sopraną, baritoną, bosą ir deklamatorių-ę.

b) su akompanimentu.

c) tema turi būti lietuviška.

2. Veikalus (po tris egzempliorius) prašome atsiųsti iki 1989 m. spalio mėn 31 d. adresu: Mrs. Dana Levickas, 39 The Boulevarde, Doncaster, Vic. 3108 — Australia.

3. Atsiųsti veikalai lieka Konkurso rengėjų nuosavybėje.

4. Veikalų premijavimo komisiją sudaro:

Australijos lietuvių dirigentų atstovas, Australijos Lietuvių Fondo įgaliotinis ir Valstybinės konservatorijos atstovas.

PREMIJOS

I-mai kategorijai: I-ma premija 1500 dol., II-ra premija 750 dol., III-čia premija 500 dol.

II-rai kategorijai: I-ma premija 500 dol., II-ra premija 250 dol.

III-čiai kategorijai: Viena premija 500 dol. (Visos sumos pažymėtos Aus. dol.).

XVI Lietuvių Dienų Rengimo Komitetas Melbourne

TAUTOS FONDO TARYBA

Po metinio susirinkimo Tautos Fondo taryba savo posėdyje 1989-90 metų kadencijai išrinko tarybos pirmininku — Jurgį Valaitį; vicepirmininkais — Rimą Gudaitienę, Alfonsą Patamsį ir Algį Vedecką; Tarybos sekretore — Romualdą Šidlauskienę. Tautos Fondo valdybos pirmininku buvo pakviestas Juozas Giedraitis, kuris vienuolika metų sėkmingai vadovauja Tautos Fondo veiklai. Finansų-Investavimo komisija buvo sudaryta iš Jurgio Bobelio, Vytauto Kulpos ir Algio Vedecko.

1941 m. SUKILIMO SUKAKTIS

Birželio 23 dieną Kauno istorijos muziejaus sodelyje buvo paminėta 1941-jų metų sukilimo sukaktis. Minėjimą surengė Lietuvos Laisvės Lyga ir Lietuvos Tautinė Jaunimo Sąjunga „Jaunoji Lietuva". Prisiminimais apie kovą prieš okupaciją dalijosi buvę sukilėliai: Michelevičius ir Bendinskas, Lietuvos Laisvės Lygos narys kaunietis Arnas Taujanskas, istorinę pamoką pavadinęs sukilimo pradžioje kriminalinio elemento vykdytą nekaltų žydų naikinimą, sakė: „Bet koks netolerantiškas kerštas, žiaurumas, neteisėtumas, šliejimasis prie okupantų yra kenksmingas Lietuvai ir tarnauja tik jos priešui". Jaunosios Lietuvos Tarybos narys Darius Skruzdys su didele pagarba atsiliepė apie didvyriškus sukilėlius iš kurių stiprybę semiasi nūdienos jaunimas. Tremtinio klubo pirmininkas Audrius Butkevičius priminė neseniai priimtą Sąjūdžio Seimo nutarimą, kuriame apžvelgiama, kaip toliau reikėtų siekti Lietuvos valstybingumo atkūrimo. Lietuvos Laisvės Lygos narys Antanas Terleckas kritiškai atsiliepė tiek apie Lietuvos vadovų elgėsį 1940 metais, tiek apie Lietuvos deputatų poziciją mūsų dienomis ir ragino ruoštis Molotovo-Ribbentropo pakto penkiasdešimtųjų metinių sukakčiai. Minėjimo vedėjui Jaunalietuvių Tarybos nariui Stasiui Buškevičiui pasiūlius, keli tūkstančiai dalyvių garsiai šaukiančių „taip" patvirtino rezoliuciją, kuria reikalaujama, kad būtų įamžintas sukilėlio atminimas, kad Tarybų Sąjungos vyriausybė pripažintų, jog 1941 metais buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė, o Tarybų Sąjunga du kartus 1940 ir 1944 metais okupavo Lietuvą; kad Tarybų Sąjungos vyriausybė išvestų okupacinę kariuomenę, likviduotų okupacijos padarinius ir nepažeidinėtų 1949 metų 12 dienos Genevos konvencijos.

Mitingo dalyviai su priekyj nešamu kryžiumi, didele eisena nužingsniavo per Kauno miesto gatves Vytauto prospekto link, kur greta esančiame parke — buvusiose kapinėse — pastatytą kryžių sukilėliams atminti, pašventino buvęs rezistencijos kovų dalyvis kunigas Poderis. Religinės dvasios kupiname pamoksle kunigas pabrėžė kryžiaus, kaip Išganytojo kančios simbolio reikšmę. Minia susirinkusiųjų sugiedojo „Marija, Marija" ir Lietuvos himną, tačiau dar neskubėjo skirstytis. Rengėjai pakvietė visus esančius susirinkti birželio 26 dieną ir paminėti sukaktį, kaip prieš 48 metus čia buvo palaidoti žuvę sukilėliai. Iki vėlyvo vakaro mirgėjo žvakės, vienas po kito prieidavo ir susimąstę stovėdavo žmonės žvelgdami į degančių žvakučių apsuptą kryžių su rengėjų vainiku ir užrašu: „Sukilusiems prieš raudonuosius okupantus ir savo gyvybės auka atkūrusiems Nepriklausomą Lietuvą 1941 metais birželio 22-25 dieną".

Sukilimo metinių proga panašus vainikas buvo padėtas ir vadinamosiose žydų kapinėse Kaune, Žaliakalnyje, buvusioje Tvirtovės alėjoje, dabar vadinamame Divizijos plente. Ant to vainiko rengėjai — Lietuvos Laisvės Lyga ir tautinio Jaunimo Sąjunga Jaunoji Lietuva užrašė tokį tekstą — „Žydų tautos kankiniam — neteisėtoms aukoms 1941 birželio 22-25 dieną". Sukilimo metinės buvo paminėtos oriai, be išsišokimo, tik gaila, kad miesto valdžia taip ir nedavė leidimo šiam renginiui. Apie tai informuodami rengėjai prašė paremti juos aukomis, kad būtų iš ko sumokėti jiems gresiančią baudą.

Petras Kimbrys, *VAT.R*

L. ŠVALKUI 70 METŲ

Liepos 26 dieną vienam darbščiųjų D. Britanijos lietuvių veikėjui ir plunksnos darbininkui Laimučiui Baliui Švalkui sukanka 70 metų amžiaus. Sveikindami garbingą Jubiliatą, prisiminkime jo gyvenimo kelią.

Gimęs 1919 m. liepos 26 d. Žaliosios Lankos km., Salako vls., Zarasų apskr., jaunas Laimutis baigė Zarasų gimnaziją ir studijavo Vilniaus pedagoginiame institute. Karo ir pokario metais mokytojavo Zarasų ir Kasselio lietuvių gimnazijose. 1948 m. apsigyvenęs Anglijoje, ligi pensijos dirbo pramonėje ir visą laiką pureno kultūrinę dirvą DBLS Northamptono skyriuje ir kitur. Rašė proginius eilėraščius ir yra parašęs veikalų megėjų teatrui. Komedija „Sumalti pinigai" buvo vaidinta dar Lietuvoje, o drama „Didžioji Auka" — D. Britanijoje.

Per pastaruosius 30 metų D. Britanijoje buvo išleisti net keturi Laimučio Švalkaus poezijos rinkiniai: Širdies nuolaužos, Dienų sūkuriuos, Gyvastis ir Rudens vėjuose.

Jubiliejaus proga kukliam rašytojui, poetui nuoširdžiai linkime, apdanavus nuostalgijos metus, džiaugsmingai grįžti į pavasarėjančią Tėvynę.

J.V.

JAUNIMO TAIKOS ŽYGIS

Protesto dienos mitingu Vilniaus Kalnų parke, liepos 7 dieną prasidėjo „Atgajos" bendrijos Kauno jaunimo centro ir kitų jaunimo organizacijų rengiamas „Taikos Žygis '89", Vilnius - Klaipėda. Nuo liepos 8 dienos ligi 16-sios, iš Vilniaus į Klaipėdą bus keliaujama etapais pėsčiomis, laiveliais, dviračiais ir automobiliais. Kelionės metu bus rengiami mitingai ir pokalbiai aplinkos apsaugojimo temomis. Žygio dalyvių pirmasis sustojimas, liepos 8-ją, bus prie Vilniaus miesto nutekamojo vandens valymo įrenginių, kur įvyks pokalbis „Kas lieka po mūsų". Tolimesnis maršrutas bus Grigiškės, Bražuolės žiotys, Paneriai, Kernavė, Budeliai, kur bus tvarkoma Skarbo piliakalnio aplinka ir vyks paminklo saugos vakaras, liepos 13-ąją bus sustojama ties Rūklos karinių dalinių, netoli Jonavos, liepos 14-tą numatomas mitingas prie Azoto gamyklos Jonavoje, bus aplankytas Kulviečio kapas, įvyks piketas prie Kėdainių karinio orauosto, liepos 15-tąją — ekskursija po Chemijos gamyklą Kėdainiuose ir protesto eisena per Kėdainių senamiestį, Šiauliuose bus Žalgirio mūšio paminėjimas, o paskutinę dieną numatoma akcija Klaipėdoje prie Mukrano kelto, įvyks susitikimas su tarptautinės būriuotojų taikos regatos dalyviais. Rengėjai kviečia žygio dalyvius kelionės metu nerūkyti ir nevartoti alkocholinių gėrimų, nekurti laužų. Žygio dalyviai tirs gamtinės aplinkos ir kultūros paminklų būklę, rinks folklorą, atliks sociologinę apklausą.

LIC

BŪKIME BLAIVI TAUTA

LIETUVOS VYSKUPŲ KONFERENCIJOS PASTORACINIS LAIŠKAS BROLIAMS KUNIGAMS

Gyvename laikais, kuriuos mums davė maloninga Viešpaties ranka. Vis daugiau matome prošvaisčių Lietuvos Bažnyčios gyvenime. Todėl išgirskime apaštalo Pauliaus raginimą: "Supraskite, koks dabar laikas. Išmušė valanda jums pabusti iš miego" (Rom 13,11). Nuo to, kaip mes į šį kvietimą atsiliepsime, kaip panaudosime Apvaizdos duotas galimybes mūsų tautos dvasiniam atgimimui, žymia dalimi priklausys tolimesnė mūsų Tėvynės ateitis. Todėl negailėkime nei laiko, nei jėgų, eidami šventas savo pašaukimo pareigas. Sutelkime pastangas, spręsdami pagrindinius laikmečio keliamus uždavinius pastoraciniame darbe. Kokia linkme turime nukreipti mūsų pastangas?

Lietuvos Bažnyčia labiausiai pasitarnaus atgimstančiai tautai, įtvirtindama dvasingumo, doros, blaivybės ir krikščioniškos meilės principus, kaip normą kasdieniniame visuomenės gyvenime. Pirmiausiai tam reikalingas ryžtingas dvasiškijos apsisprendimas organizuotam ir nuosekliam pastoraciniam darbui. Pagrindinis šio darbo uždavinys — ugdyti gyvai tikinčią, blaivią, krikščioniškai veiklią tautą.

Pirmoji šio darbo dalis — katekizacija. Kaip geriausiai organizuoti katekizmo mokymą, paliekame gerbiamų kunigų nuožiūrai, pasikliaudami Jūsų pastoraciniu uolumu, geresniu vietos sąlygų žinojimu, tačiau kartu prašome vadovautis šiais bendrais nurodymais:

1. Didžiuosiuose miestuose, rajonų centruose kiekvienoje bažnyčioje vienerias šv. Mišias paskirti vaikams ir jaunimui. Jų metu sakyti katechetinius pamokslus, pamokyti dalyvauti šv. Mišiose.

2. Kitų parapijų bažnyčiose, kuriose sekmadieniais ir šventadieniais laikoma daugiau, kaip vienerios šv. Mišios, per vienas iš jų sakyti katechetinius pamokslus, tikinčiuosius pamokyti dalyvauti liturgijoje.

3. Bažnyčiose, kuriose sekmadieniais ir šventadieniais laikomos vienerios šv. Mišios, šalia pamokslo išdėstyti ir trumpus katechetinius pamokymus.

4. Ruošiant vaikus Pirmajai išpažinčiai ir Kumunijai, katekizmo mokymą organizuoti per du metus. Vaikus, kurie reguliariai lanko bažnyčią sekmadieniais ir yra gerai pasiruošę, galima leisti priimti šv. Komuniją ir pirmaisiais metais, tokiu atveju pagilintai tepakartoja katekizaciją sekančiais metais, kad galėtų reikiamai pasiruošti stoti į šv. Rožančiaus, Škaplierių ir Blaivybės brolijas. Šį įstojimą į minėtas brolijas pravesti kiek galima iškilmingesniu būdu kaip labai reikšmingą įvykį.

5. Sutvirtinimo sakramentui ruošiami vyresnio amžiaus vaikai. Jie privalo pakartoti visą katekizmo kursą.

6. Už vaikų paruošimą šv. sakramentams atsakingi klebonai. Į šį darbą jie įtrauks vienuoles, atostogaujančius klierikus, pasauliečius. Klebonams tegul uoliai talkina vikarai ir kiti parapijoje esantys kunigai.

7. Nuo 1989 m. organizuoti bent kartą savaitėje tikybos pamokas jaunesnių ir vyresnių klasių mokiniams atskirai. Tam naudotinos bažnyčios ir kitos bažnyčios žinioje esančios patalpos. Tokių patalpų neturint, bandyti jas atgauti, laikinai, pagal susitarimą, naudojantis kitų organizacijų ar mokyklų, kurios sutinka priimti, patalpomis. Tikybos pamokų lankymas visiškai savanoriškas, bet jas vedantys mokytojai turėtų būti suinteresuoti, kad kuo daugiau vaikų ir jaunimo jomis galėtų pasinaudoti.

8. Kiekvienas klebonas teapsvarsto galimybes savo katechetams, kaip ir kitiems bažnyčios tarnautojams, mokėti pastovų atlyginimą, kad jie galėtų visas jėgas skirti vaikų katekizavimui.

9. Kunigai uoliai rūpinsis pagilinti savo žinias katechetikos ir pastoracijos klausimais, jas papildydami tokiomis disciplinomis, kaip psichologija, pedagogika, sociologija ir pan. Rūpinsis įsigyti ir platinti tam reikalingą literatūrą ir pavaizdumo priemones.

10. Gerbiamus Dekanus prašome vizitacijos metu pasidomėti, kaip Jūsų globai pavestose parapijose organizuojamas vaikų ruošimas šv. sakramentams, tikybos mokymas, padėti išspręsti kilusias problemas.

Gyvai ir patraukliai, atskleisdami tikėjimo tiesas, kunigai skleis ir palaikys tą mintį, kad geriausiai jos prigis vaikų širdyse tada, kai ir tėvai uoliai stengsis ne vien tikėjimą pažinti, bet ir gyvu pavyzdžiu nuolatos tvirtinti jį šeimos gyvenime.

Bažnyčia gindama žmogaus — Dievo vaiko orumą, visada ryžtingai pasisako ir prieš girtavimą. Mūsų tautoje kova prieš šią blogybę neatskiriamai susijusi su Žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus idėjomis, paskleistomis jau 1858 metais, nuoširdžiai jas priėmusiems taip daug padėjusiomis išbristi iš caro laikų girtuoklystės. Kreipdamasis į kunigus jis rašo: „Kad nebūtume panašūs į fariziejus, kuriuos Kristus kaltino, jog uždeda kitiems sunkenybes, o patys nei pirštu paliesti nenori, išreiškiu visiems meilingiems Kristuje kunigams tą mano karščiausią linkėjimą, kad nė patys negertų, nė kitiems taipogi nerodytų dėgtinės arba romo ir taip parodytų, jog tapo ganomiems žmonėms pavyzdžiu" (Aplinkraštis Nr. 1788, 1858 11 11). Dabartinėje mūsų tautos situacijoje kunigų blaivybė turi įsitvirtinti kaip gyvenimo norma, o abstinencija kaip siektinas pavyzdys, ypač gavėnios ir advento pasninkų metu. Patys būdami blaivūs, ieškokime būdų ir kitus skatinti blaiviam gyvenimui. Papildomai reikalaukim, kad krikščioniškos laidotuvės, apeigos ir šventės būtų be alkoholio. Bažnyčia neturi ir nenaudoja jokių prievartos priemonių, ji patraukia ir valdo žmones savo moraline jėga. Todėl propaguokime blaivų gyvenimą per pamokslus, spaudą, susitikdami su žmonėmis, dalyvaudami jų pasilinksminimuose, šermenyse.

Bažnyčia garbina Dievą ir dalinasi meile ne vien liturgijoj ir apie ją esančioje bendruomenėje, bet ir kiekvienoje viesuomenės gyvenimo srityje. Todėl svarbus veiksnys yra organizacinė katalikiška veikla. Atsikuriančioms ir naujai besistengiančioms katalikiškoms organizacijoms bei sambūriams kunigai tebus nuoširdžiais pagelbininkais ir dvasiniais vadovais, nedera kunigams dalyvauti nekatalikiškose organizacijose ar sambūriuose. Tepasirūpina gauti savo vyskupo pritarimą ir leidimą, norėdami pareikšti savo mintis per masinės informacijos priemones.

Broliai kunigai, kiekvienas žmogus — didžiausia vertybė, už kurią buvo išlietas brangiausias Kristaus kraujas. Kiekvienas žmogus — mūsų brolis, pašauktas laime džiaugtis čia, žemėje, ir amžinybėje. Todėl kildami patys, artėdami prie Dievo, padėkime Jį surasti ir pamilti visiems geros valios žmonėms.

Kaunas, 1989.VI.14

Rainių kraujas — mūsų vėliavoje

Naktis iš birželio 24 į 25-ąją buvo rami, žvaigždėta, šilta. Tikriausiai tokia pati, kaip tą lemtingą 1941 metų birželį. Tik žmonės, iš visos Lietuvos suplaukę į Rainius, jau buvo kiti. Be abejo, jie skyrėsi nuo tų 73 lietuvių, iš Telšių kalėjimo atvežtų čia, aną kruviną birželio naktį. Žmonės rinkosi po vieną ir būreliais, niekieno nevaromi, neagituojami. Susikaupę, rankose žvakės, gėlės, tautinės su gedulo kaspinu perrištos vėliavėlės. Būreliai palengva išaugę į 15-20 tūkstančių žmonių minią, laukė iš Telšių ateinančios gedulingos procesijos. Pirmą kartą po 48 smurto, melo, apgaulės metų, Lietuvos rašytojų, inteligentijos ir visuomenės spaudžiama Telšių valdžia leido viešai pagerbti Rainių kankinius.

—O juk prieš tris-keturis metus kareiviai rovė ir sprogdino žudynių metinėms slapta pastatytus kryžius! — girdžiu kalba vyriškis.

—Je, je, juk ir Telšių saugumo viršininkas ne tap sene saki, jei kun nutversu bededunt gėles, tun nušausu unt vytas... — prideda vietinis žemaitis senukas.

Tačiau nežiūrint pakaustytų saugumo medžiotojų pasalų, kasmetinių vasario 16 ir birželio 24-25 dienų sukaktuvių proga miškelyje dygo kryžiai. It sukrešėję kankinių kraujo lašai, buvusias duobes papuošdavo gėlės.

Kaip šią naktį miegate jūs, žmonių vardo neverti raslanai, rociai, majorai doncovai ir eiliniai ivanai, machmedai, stiopos?... Ar ramus jūsų sapnas, ar neslegia krūtinės už Rainių ir panašius „žygdarbius" gauti ordinai? Ką jaučiate glostydami galvas savo anūkams? Ar pasakojate jiems apie savo žiaurumus Rainiuose, Praviniškėse, Panevėžyje ir kituose Lietuvos miestuose bei kaimeliuose. Savo žiaurumu jūs pralenkėte net ruduosius kankintojus — vokiečių esesininkus. Neveltui vienoje spaudos konferencijoje Arvydas Juozaitis pastebėjo, kad Hitleris tebuvo menkas Stalino mokinys.

—Eina, jau ateina! — mano mąstymus nutraukia miškelyje laukiančių žmonių balsai. Iš vasaros dangaus leidžias sutemos, žiebiasi žvaigždės. Telšiečių, klaipėdiečių, kauniečių, vilniečių rankose plevena tūkstančiai žvakių. Gedulinga procesija, giedodama šventąsias giesmes, su vyskupu JE A. Vaičiumi priešakyje, kas žingsnis, nuo buvusio Telšių kalėjimo ligi kankinimo vietos Rainių miškelyje, kelyje palieka po degančią žvakelę. Poros kilometrų kelio ruožas, nuo miškelio matomas kaip ant delno, švinta žvakelių šviesoje. Atėjo vidurnaktis.

B. Brazdžionio ir kitų Lietuvos poetų eilėmis į susirinkusius kreipiasi aktorius Laimonas Noreika.

—Kas vyko čia, šią valandą prieš 48 metus, galite papasakoti jūs, LTSR nusipelnęs teisininke, saugumo pulkininke, personalinis pensininke Petrai Raslane... — kalba rašytojas Stasys Kašauskas. P. Raslanas, vienintėlis gyvas tos kruvinos Rainių dramos vyriausias „režisierius ir dirigentas" gyvena Vilniuje ir iki šiol mėgaujasi Komunistų partijos ir LTSR vyriausybės jam teikiamomis lengvatomis.

Nors ir sudaryta vyriausybinė komisija, nors ir iškelta baudžiamoji byla, apie jokius poslinkius šiame tyrime visuomenė neinformuojama. Neišdrįso šia tema surengti reportažo ir populiariausios TV laidos „01... 02... 03..." vedėjas, žurnalistas V. Martišauskas, nors laišką su tokiu prašymu praėjusių metų pabaigoje jam nusiuntė keturiasdešimt Vilniaus skaičiavimo technikos ir informatikos mokslinio tyrimo darbuotojų. O štai prieš kelis metus, kai Prancūzijoje vyko taip vadinamo „Lyono budelio" geštapininko Klauso Barbie tardymas ir teismas, mūsų TV ir laikraščiai į savaitę per keletą kartų nušviesdavo smulkiausias tyrimo detales. Toli, už Atlanto besislapstančius nacistinius nusikaltėlius „atkasinėjo" žurnalistas Vytautas Žeimantas. Pašonėje, legaliai gyvenančių raudonojo teroro vykdytojų gerbiamas žurnalistas kažkodėl neįžiūrėjo. Nemato jų ir dabar. Gal kaltas čia toleriagiškumas, o gal taip buvo išnaudojamas vienintelis tuo laiku šansas už valdiškus pinigus pamatyti „supuvusį kapitalistinį pasaulį", šio to nusipirkti...

Į tautiečius, į tikinčiuosius kreipiasi žemaičių vyskupas JE Antanas Vaičius. Kalba kiti oratoriai. Rauda senutės, matau besitelkiančias ašaras moterų, net vyrų akyse. Nualpsta vieno iš 73 kankinių K. Stuko duktė. Dar gyvi liudininkai, matę iš atkastų duobių keliamus sudarkytų kankinių kūnus. Tam pradaužtas viršugalvis, ištaškyti smegenys, anam prapjautas pilvas ir po oda, nelyginant į kišenes, sukištos rankos. Kitam nupjauti ir į burną sukišti lytiniai organai. Tada prie atkastų duobių alpo ne tik giminės.

Pro šalį praeina vyriškis, nešinas plakatu. Ten Petro Raslano nuotrauka, viršuje užrašas: „Rainių budelis". Su pasibjaurėjumu ir siaubu žmonės žvelgia į nuotrauką. „Ar bepriims, tave Petrai, lietuviški kapai?... — ne vienas pagalvojame.

Vyskupas išeina šventinti pamatų akmens, ant kurio bus pastatyta koplyčia kankiniams atminti. Į pamatus įmūrijama kapsulė su atitinkamu užrašu. Vyskupas palaimina minią, užgiedama „Lietuva, Tėvyne mūsų". Kas kaip — vieni pėsčiomis, kiti autobusais, lengvosiomis automašinomis, pradeda skirstytis žmonės. Netoliese gieda lakštingala, žemaitijos gamta persunkta ramybe.

Šią valandą, prieš 48 metus čia beprotiškai birbė mašinų, tankų varikliai, specialiai užvesti, kad nustelbtų kankinamųjų riksmą. Tai truko ligi pat ryto... — grįždamas pasakoja, šalia miškelio gimęs ir augęs, nuoširdus žemaitis Petras Pliuskys. Daug šiurpių, nevaikiškų reginių, tomis dienomis matė jo paauglio akys aną kruvinąjį 1941 metų birželį. Matė jis ir sušaudytų žydų, ir Telšių NKVD būstinėje nukankintų ir tame pačiame miškelyje palaidotų pokario partizanų kapus. Girdėjo, trobos langų stiklus išdaužiusį sprogimą, kai vokiečius išviję raudonarmiečiai išsprogdino pirmąjį karo metais pastatytą paminklą kankiniams atminti.

Daugel skausmo, skriaudų patyrė mūsų tautiečiai raudonojo teroro metais, bet keista — neišgirdome nė vieno kalbėtojo, kviečiančio kerštui. Neteko to girdėti ir kituose tremtinių, Sąjūdžio mitinguose. Žmonės tetrokšta tiesos. Ji turi būti atstatyta pilnai. Teisingumas turi būti įvykdytas pagal visas Žmogiškojo kodekso normas. To privalo reikalauti ne tik Lietuvos žmonės, bet ir mūsų tautiečiai, gyvenantys užsienyje. Vardan tos Lietuvos!.. Vardan trispalvės, kurioje šviečia ir Rainių kraujas.

Kęstutis Balčiūnas, Lietuva

P.S. Birželio 24 dieną 20.00 val. Telšių katedroje už kankinius buvo atlaikytos gedulingos mišios. Po jų, prie buvusio Telšių kalėjimo vyko mitingas, buvo atidengta memorialinė lenta, skirta Rainių kankiniams. Knygyno lange veikė šiai progai skirta nuotraukų paroda. Vėliau gedulinga procesija pajudėjo į Rainius.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Po aukštaisiais skliautais — Bernardas Brazdžionis. Poezijos rinkinys. Viršelį ir skyrių iliustracijas piešė Paulius Jurkus. Išleido „Lietuvių Dienų" leidykla, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029, USA., 1989 m. 192 psl., kaina $12.00. Kietais viršeliais $20.00. Galima gauti pas knygų platintojus ir leidykloje.

Už šį veikalą, kaip už geriausią metų knygą, paskirta Lietuvių Bendruomenės Literatūros premija.

Aušra — Lietuvių visuomenės kultūros draugijos organas Lenkijoje. 1989, 1/84. Leidžia Bialostockie Wydawaniectwe Prasowe. Išeina keturis kartus per metus. Redaguoja kolegija: A. Nevulis — vertėjas į lenkų kalbą, A. Sitarskienė — redaktorė ir A. Uzdila — redakcijos korektorius, stilistas. Konsultuoja Redakcinė taryba. Redakcijos adresas: 15-500 Sejny, ul. Armii Czerwonej 7, Poland. Kaina 30 zl. Metams 120. Užsieniui — 50 nuošimčių brangiau. Tiražas 8500 egz. Prie šio „Aušros" numerio dirbo dvi lietuvaitės, Varšuvos poligrafinės mokyklos absolventės: Jolanta Dapkevičiūtė ir Irena Valiukonytė.

EVANGELIKŲ KUN. FR. SKĖRIO 70 M. GIMTADIENIO SUKAKTIS

Vienas iškilesnių lietuvių evangelikų kunigų išeivijoje yra Vakarų Vokietijoje Fricas-Jonas Skėrys, kuris šiais metais liepos mėn. pradžioje atšventė savo 70 metų gimtadienį.

Fricas-Jonas Skėrys gimė 1919 m. liepos 2 d. Kalėnų kaime, Lauksargių valsč., Pagėgių apskr., Klaipėdos krašte vidutinio ūkininko šeimoje.

1926-31 m. lankė Kalėnuose pradžios mokyklą, 1931-37 m. Pagėgių Donelaičio gimnaziją, 1937-40 m. Tauragės valstybinę mokytojų seminariją, kurią baigė 1940 m. birželio 17 d. įgydamas atestatą, suteikiantį pradžios mokyklos mokytojo teises.

Mokytojavo iki 1941 m. vasario mėn. Žemaičiu Naumiestyje. Po repatriacijos į Vokietiją jis mokytojavo įvairiose repatriantų stovyklose. Po kurio laiko jam pavyko sugrįžti į gimtinę ir mokytojauti Tilžės apskrityje.

Neturintį Vokietijos pilietybės ir daugiau linkusį į lietuvius, Tilžės apskrities valdybos pirmininkas ir tuometinis Rytų Prūsijai gauleiteris Koch iš gimtinės Skėrį ištrėmė į Tiuringiją, vidurio Vokietijoje. Karui pasibaigus, iki 1951 Fr. Skėrys dirbo įvairiose įmonėse tarnautoju, o nuo 1951 iki 1953 m. Bad Plankenburge, Rudolstadto apskr., didelės įmonės sporto vadovu.

1953 m. birželio mėn. iš Rytų Vokietijos pabėgo ir per Berlyną atvykęs į Vakarų Vokietiją apsigyveno Mannheime. Iki 1955 m. dirbo tarnautoju. 1955 m. balandžio 18 d., pradėjo mokytojauti Vasario 16 gimnazijoje, dėstydamas vokiečių kalbą, gamtą ir matematiką žemesnėse klasėse bei evangelikų tikybą visose nuo 5 ligi 13 klasėse.

1973 m. mirus kun Juliui Stanaičiui Pietų Vokietijoje lietuviai evangelikai lko be kunigo. 1974 m. birželio 9 d. Fr. Skėrys Bremene, išlaikęs egzaminus-kolokviumą, buvo ordinuotas į evangelikų diakonus ir nuo to laiko religiškai aptarnauja visos pietų Vokietijos lietuvius evangelikus. 1977 m. jis buvo pakeltas į pilnateisius kunigus.

Nuo 1974-75 mokslų metų pradžios Vasario 16 gimnazijoje dėsto visose klasėse tik evangelikų tikybą.

Šalia savo profesinių pareigų kun. Fr. Skėrys plačiai pasireiškia visuomeninėje veikloje. Dar būdamas Lietuvoje priklausė Lietuvos Skautų Sąjungai ir Šaulių Sąjungai. Išeivijoje dirbo Vokietijos lietuvių bendruomenėje: nuo 1959 iki 1980 m. buvo VLB tarybos narys, 1962-63 m. ir 1966-67 m. — VLB valdybos narys, 1956-57 m. ir 1958-59 m. priklausė VLB garbės teismui, o VLB kontrolieriumi buvo 6 metus.

Be savo tiesioginių pareigų Vasario 16 gimnazijoje kun. Fr, Skėrys daug dirbo ir savanoriškai tebedirba su gimnazijos mokiniais, ypač su evengelikais. Nuo 1955 m. sėkmingai vadovavo Evangelikų jaunimo rateliui. Kasmet per paskutinius 34 metus jis kartu su katalikų kapelionais yra suorganizavęs ir pravedęs Vasario 16 gimnazijos mokinių Kalėdų eglutes. Per 25 metus jis suruosė evangelikų mokinių ekskursijas pažiūrėti artimesnių ir tolimesnių Vokietijos įžimybių, o per paskutinius 20 metų jis pravedė evangelikams mokiniams advento šventes. Tik paskutiniais metais to padaryti jis negalėjo, nes negavo iš evangelikų Bažnyčios lėšų. Nerėmė nei Pasaulio liuteronų sąjunga. Nuo 1955 m. jis yra Vasario 16 gimnazijos evangelikų skautų ir skaučių dvasios vadas, o nuo 1977 m. Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios atstovas Vasario 16 gimnazijos Kuratorijoje ir Kontrolės komisijoje.

Daugiausiai jis rašo evangelikų žurnaluose „Mūsų Sparnuose (jau 2 metai kaip nustojo ėjęs) ir „Svetyje". Jo straipsniai dažnai pasirodo „Europos Lietuvyje" ir kituose mūsų tremties laikraščiuose. Mokėdamas vokiškai jis retkarčiais rašo straipsnius vokiečių spaudai ir populiarina ne tik Vasario 16 gimnaziją, bet ir lietuvių tautos ir Lietuvos vardą vokiečių visuomenėje. Su vokiečių spaudos agentūromis palaiko artimus ryšius.

Nuo 1955 m. iki šiai dienai, kaip narys, jis dirba Lietuvių evangelikų liuteronų vyr. Bažnyčs taryboje. Šiuo metu kun. Fr. Skėrys yra Vokietijos lietuvių evangelikų liuteronų Valdybos pirmas vicepirmininkas.

(Nukelta į 4 psl.)

LENKIJA

„AUŠRAI" AUGANT IR STIPRĖJANT

Lenkijos lietuviai jungiasi Lietuvių visuomenės kultūros draugijoje, kuri leidžia 34 psl. žurnalą „Aušra". Šių metų I-mąjį numerį redaguoja Punske gimusi lietuvaitė Alicija Jonuškaitė-Sitarskienė. Naująją redaktorę pristato LVKD CV pirmininkas ir redakcinė taryba, o apie žurnalo viltis ir lūkesčius rašo redakcija.

Nuo š.m. sausio 1 d. „Aušros" redaktorės pareigas perėmė Alicija Jonuškaitė-Sitarskienė. Alicija Jonuškaitė gimė 1953 metais Seivų kaime, Punsko valščiuje. Vaitakiemyje baigė pradinę mokyklą, 1972 m. gavo brandos atestatą Punsko lietuviškajame licėjuje. 1972-1977 Varšuvos universitete studijavo rusų kalbą ir literatūrą. Baigusi šešerius metus dirbo įvairiose Varšuvos redakcijose. Redakcijoje „Przegląd Polskiej Techniki" ėjo redaktorės pareigas. 1984 m., pasiėmusi atostogų auginti dvi dukras, su vyru Adomu Sitarskiu sugrįžo į savo gimtinę Seivuose. 1987 m. su šeima apsigyveno Punske. Čia pradėjo kartu su vyru kaupti eksponatus naujai organizuojamam literatūriniam muziejui. Naujajai redaktorei linkime daug ištvermės reikšmingame lietuviškai visuomenei darbe. Tegul „Aušra" tampa visų mūsų laikraščiu.

J.S. Paransevičius
LVKD CV pirmininkas

KAIP KASDIENINĖS DUONOS

Nedidelis vadinamasis Suvalkų trikampis, kur nuo seno gyvena lietuviai. Niekuo neišsiskiria šis kampelis iš kitų, gal tik skaidresniais upeliais ir ežerais, žaliomis giriomis ir mėlynesne padange nes nėra čia didelių miestų nei pramonės centrų. Žemė čia prasta, kalvota, ir žmonės — paprasti kaimiečiai, savo darbštumu amžiams prisirišę, suaugę su gimtąja žeme. Gyventi čia niekad nebuvo lengva. Kaip ir visa Lietuva, ir čia žmonės kaip saulės patekėjimo laukė spaudos draudimo panaikinimo. Tautinė dvasia, seniai subrendusi ir pasiruošusi atgimimui, prasiveržė iš tamsybių ir Žiburiais suspindėjo spaustuvėse, lietuviškose mokyklose, saviveikloje. O juk šalia buvo tiek leidyklų, tiek knygų ir periodikų... kaip kasdienė duona buvo reikalingas savas laikraštis, sava knyga. Knygnešiai pirmieji pramynė šioje žemėje šviesos ir pažangos takelius, kuriais čia atėjo gyventi ir dirbti mūsų tautos didvyriai: A. Baranauskas, Vincas Mykolaitis-Putinas, Vincas Kudirka. Ši žemė išaugino ir A. Žukauską ir A. Markevičių. Ši žemė priglaudė tuos, kurie ištvermingai kovojo už lietuvišką žodį, už lietuvišką maldą bažnyčioje, gindami Tėvynės laisvę, užmokėjo aukščiausią kainą — paaukojo savo gyvybę. Yra į ką atsišlieti, užplūdus abejonėms. Be šito kampelio Lietuvos istorija būtų nepilna.

Mūsų tėvai godžiai skaitė Seinuose leidžiamą „Šaltinį". Iš „Šaltinėlio" girdė savo vaikus. Perskaitę neišmetė, surišo ir pagarbiai padėjo. Todėl mes šiandien sklaidome pageltusius lapus ir vėl iš naujo atsigaiviname. Suprantame, kad be šitos istorijos, be šitų žmonių nebūtų buvę ir mūsų „Aušros". Turime ją tiktai vieną. Jinai yra paskutinis siūlelis garbingos mūsų protėvių veiklos. Šiandien mums labiau negu bet kada reikalingas gyvojo vandens šaltinis. Reikia atsigerti, nusiplauti, atgaivinti brolį ir sesę.

Imkimės darbo. Su mumis — po visą Lenkiją pasklidę lietuviai... Tikimės, kad neužmiršote mūsų ir Jūs, brangūs Tautiečiai, išsklaidyti po visą pasaulį, ir Jūs — niekur nesitraukiantys iš šventos protėvių žemės — Lietuvoje. Mes liūdime dėl Jūsų nesėkmių ir kartu su Jumis verkiame iš džiaugsmo, kada Jūsų laimėjimai ir mums suplazda Trispalve arba nuskamba galinga giesme vienybės vardan.

Tad nenuleiskime rankų. Darbo labai daug, užteks jo visiems. „Aušra" laukia žemdirbio ir mokytojo, jaunuolio pensininko, Suvalkiečio ir Vroclavo bei Pajūrio lietuvio. Laukia buvusių punskiečių iš tolimojo Toronto ir nuo Australijos krantų. Mes visi dainuojame tas pačias dainas.

Bendradarbiais kviečiame taip pat kitų tautybių žmones, ypač draugus lenkus, kurie nuoširdžiai pritaria mūsų tautos atgimimui, rūpinasi mūsų tautiniais reikalais, sudarydami mums visas sąlygas leisti šį laikraštį.

„Aušros" Redakcija

VOKIETIJA

PLJS SĄSKRYDIS

Liepos 7 d., Vasario 16 gimnazijoje, Hüttenfelde, prasidėjo Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos sąskrydis, tema „Ryšiai su Lietuva". Jame taip pat dalyvavo jaunimo atstovai iš Lietuvos: Persitvarkymo Sąjūdžio, Ateitininkų federacijos, skautų, Vilniaus moksleivių gimnazistų, Lietuvos studentų delegatai. Išeivijos lietuviams atstovavo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos kraštų pirmininkai, atstovai ir įvairių organizacijų delegatai. Sąskrydžio tikslas buvo — suvesti Lietuvos ir išeivijos jaunimo atstovus, kad nuodugniau išnagrinėjus galimą veiklą tarp išeivijos ir Lietuvos, apsvarsčius, kaip efektingiausiu būdu galima būtų paremti Lietuvoje dabar pasireiškiantį tautinio atgimimo sąjūdį. Nuo penktadienio ligi ateinančio pirmadienio imtinai, Hüttenfelde vykusio Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos sąskrydžio dalyviai, pasikirstę į įvairias darbo sekcijas, diskutavo įvairius klausimus, susijusius su bendrąja tema „Ryšiai su Lietuva": Jaunoji karta Lietuvoje ir išeivijoje, praktiškos organizacijų veiklos sąlygos, kuo jaunimas išeivijoje gali būti naudingas Lietuvai ir Lietuvos jaunimui politiniais, kultūriniais ir ekologiniais klausimais ir t.t. Išeivijos lietuvių jaunimo sąjungos nariai atskirai tarsis dėl savo veiklos gairių pakeitimo ryšium su pasikeitusia padėtimi Lietuvoje.

Gerbiamoji Redaktore.

Širdingai sveikiname Tave, ką tik pradėjusią vadovauti mūsų „Aušrai". Linkime stiprios sveikatos, ištvermės ir sumanumo. Žurnalistui, nusistovėjusi tradicija liepia dar palinkėti: „kad įdomiais laikais gyventum". Tau kaip tik ir teko laimė tokiais laikais gyventi.

Gyvenimo srovė, tiek Lenkijoje, tiek ir anapus sienos, vis greitina ir greitina savo tekmę. Prie Nemuno ir Neries vyksta jau trečias lietuvių Tautos atgimimas.

Ar mes — Lenkijoje gyvenanatys lietuviai — galime pasilikti įvykių nuošaly? Ar „Aušra" gali tos gaivios bangos nepastebėti? Atrodo, kad tai būtų nedovanotina.

Mūsų Mažoji visuomenė dar prisimena, už ką knygnešiai buvo žudomi ir į tolimas Sibiro žemes vežami. Vienam jų, dėkingi tėviškėnai paaukojo granito luitą Kreivėnų skerskelyje.

O Seinų spaustuvė. Ar neprisidėjo prie rašyto žodžio plitimo visoje Lietuvoje?

Ir pagaliau, prieš keletą metų, kai Lietuvoje dar buvo bandoma „išvyti" iš Tautos sąmonės didžiųjų kunigaikščių vardus kaip „feodalinės senovės liekaną", toje pačioje „Aušroje", kuriai Tu, Redaktore, vadovauji, spausdinome Lietuvos istorijos puslapius, nevengdami ir Šapoka pasiremti. Tiesa, šio darbo neprivedėme iki galo, bet ne dėl mūsų kaltės. Neradome tinkamo supratimo ir pritarimo tuometinėje Lietuvos vadovybėje.

Vien tie trys pavyzdžiai rodo, kad Seinų, Punsko krašto ir visos Lenkijos lietuviai tautos istorijos teatre nesitenkino žiūrovo vaidmeniu. Jie norėjo būti „aktoriais", nors ir antrame plane. Tokiais norime būti ir ateity.

Stengsimės, kad „Aušra" objektyviai informuotų Skaitytojus apie mūsų Visuomenės kasdienius mažus džiaugsmus ir didžius rūpesčius. Apie neabejotinus laimėjimus ir nesėkmes. Apie garbingą, nors nelengvą praeitį ir lygiai nelengvą dabartį. Ar „Aušra" sugebės objektyviai įvertinti visus, kurie paliko pėdsaką mūsų Mažyčio Krašto gyvenime, priklausys nuo Redaktorės, Tarybos, Skaitytojų.

„Aušroje" nuoširdžiai padėkosime tiems bičiuliams lenkams, kurie mūsų reikalus supranta, mums pritaria ir padeda.

Jei reikės, savo tautinius interesus išaiškinsime tiems, kurie gal dėl to, kad nepažįsta mūsų keliamų įdėjų, mums nevisada pritaria.

Tikime, kad „Aušra" bus sveikinama, kaip mielas ir lauktas svečias. Ne tiktai čia, Lenkijos Suvalkijoje, bet ir prie Nemuno, ir visur, kur dar tariamas žodis Lietuva.

Šito linkime Tau, miela Redaktore, visada ir visur siūlome savo pagalbą.

„Aušros" Redakcinė Taryba
1989 metų sausis

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

Tel.: 01-727 2470. Telex: 261947 SOS G. FAX: 01-727 3045

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 18 svarų;

Užsienyje — 22 svarai (Vokietijoje 70 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS—KADA—KUR?

Liepos 29 iki rugpjūčio 5 d. — Jubiliejinė skautų stovykla Sodyboje.

Liepos 30 — rugpjūčio 6 d. — Europos Lietuviškųjų Studijų savaitė Švedijoje, Gotlando saloje.

Rugpjūčio 23 — S-H Pakto 50 m. demonstracija Londone. Pabaltiečiai renkasi 13.00 val. prieš Sovietų Ambasadą. Smulkesnių informacijų kreiptis Chris Last 01-508 5142

Rugpjūčio 23 — S-H Pakto 50 m. demonstracija Bonnoje, V. Vokietijoje. Kreiptis: Andris Kadegis, Cheruskerring 49, 4400 Münster, W. Germany.

Rugpjūčio 26 — Boltono Baltijos Tautų Komiteto dešimtmečio sukaktuvių koncertas ir šokiai, 99 Castle Street, Bolton.

Rugsėjo 9 — Baltų Židinys 1989, (Baltic Focus '89), Porchester Center, Queensway, London W2

Spalio 14 — Boltono lietuvių metiniai šokiai ukrainiečių salėje, 99 Castle St., Bolton.

Spalio 15 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija-suvažiavimas Romuvoje.

Lapkričio 3-5 — Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje.

Lapkričio 22-26 — Pasaulio Lietuvių Centre Lemont, Illinois, U.S.A., įvyks VI mokslo ir kūrybos simpoziumas. (EL nr. 24-2059, 2 p.).

ŠVEDIJA

36 EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ GOTLANDE

Informacija atvykstantiems: (dėl susisiekimo)

STOCKHOLME (iki liepos 30):

1. Ona Šimkutė-Janzon, tel. 08-7837779 (namų), 08-162812 (darbo).
2. Valentinas Vilkėnas, tel. 08-7778207.

GOTLANDE:

1. Jonas Pajaujis, tel. 0497-93093.
2. Eugenijus Budrys, tel. 0497-92190.
3. Klemensas Gumauskas, tel. 0497-91032.
4. Katthamra Gård, Katthammarsvik, 62016 Ljugarn. Tel. 0498-52009.

INFORMACIJA VIETOJ (Katthamroj):

1. Eug. Budrys, 2. Aldona Bröland, (3. Alina Grinius), (4. Jonas Pajaujis).

PAMALDOS

Manchesteryje — liepos 30 d., 12.30 val.

Nottinghame — liepos 30 d., 11.15 val., Židinyje.

Bradforde — rugpjūčio 6 d., 12.30 val.

Nottinghame —rugpjūčio 6 d., 11.15 val., Židinyje.

Corby — rugpjūčio 6 d., 14.00 val., Šv. Patrike, Gainsborough Rd.

Eccles — rugpjūčio 13 d., 12.15 val.

Nottinghame — rugpjūčio 13 d., 11.15 val., Židinyje.

Northamptone — rugpjūčio 13 d., 18.00 val., Šv. Lauryne, Craven St.

Nottinghame — rugpjūčio 15 d., *Žolinėje* 19.00 val., Židinyje.

Nottinghame — rugpjūčio 20 d., 11.15 val. Židinyje.

Derbyje — rugpjūčio 20 d., 14.00 val., Bridge Gate.

BRADFORDAS

NARIŲ SUSIRINKIMAS

Liepos 30 d., sekmadienį, 14.30 val., Vyties klubo valdyba šaukia pusmetinį visuotinį narių susirinkimą, kuriame valdyba ir revizijos komisija padarys pranešimus ir bus svarstomi klubo reikalai. Klubo nariams dalyvavimas būtinas.

Kvorumui nesusirinkus, susirinkimas bus atidėtas vienai valandai, o po to, neatsižvelgiant į susirinkusių skaičių, susirinkimas bus pravestas.

Klubo valdyba

TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Vyties klubo valdyba, trėmimų minėjimui, birželio 17 d., pakvietė DBLS pirmininką Jarą Alkį paskaitai.

Paskaitos pradžioje, nors trumpai jis paminėjo, koks didelis Lietuvos gyventojų skaičius, nežmoniškomis sąlygomis buvo ištremtas į tolimąją šiaurę, kur nuo sunkaus darbo, bado ir šalčio dauguma mirė ir jų kapai liko nežinomi. Paskaitininkas paprašė tylos ir susikaupimo minute pagerbti žuvusiuosius.

Paskaitą tęsdamas, jis plačiau painformavo apie dabartinius svarbius įvykius Lietuvoje ir apie išeivijos pareigą, kaip galima paremti tautiečių drąsias ir lemiamas pastangas, kovojant už savo teises ir laisvę.

Pranas Vasis paskaitė keletą eilėraščių, parinktų šiai progai, pradėdamas B. Brazdžionio „Šaukiu aš tautą" ir kitų, nežinomų autorių kūryba, rašiusių tremtyje.

Minėjimas baigtas himnu, bet norima grįžti prie tos susikaupimo ir tylos minutės, kurios metu, prisiminė sakinys iš dabartinės Lietuvoje skelbiamos spaudos: „Masinės deportacijos, šis kraupus Stalino ir stalinistų nusikaltimas, praėjus daug metų, liko iki šiol kraujuojančia mūsų tautos žaizda; ji nesurandės tol, kol nebus padaryta viskas, kas būtina tiesai ir teisingumui grąžinti".

Minėjimą pravedė S. Grybas. Po minėjimo visi dalyviai vaišinosi M. Grybienės ir padėjėjų paruoštais užkandžiais.

PAJŪRYJE IR PAS KAIMYNUS

Vyties klubo valdyba, birželio 2 d., surengė tradicinę išvyką į pajūrį, šį kartą į Blackpoolį. Tai buvo klubo nariams kasmetinė privilegija: nemokamas transportas ir dar kišenpinigiai, bent dalinai troškuliui numalšinti. Apie pusšimtis jaunų ir vyresnių „piligrimų", jei ne jūros bangose gaivinosi, tai giliai į plaučius siurbė gryną saulėtą jūros orą, o artinantis vakarui, autobusu pasuko Manchesterio kryptimi. Privažiavus raudoną ML klubo dvarą, buvo sutikti ir priimti klubo valdybos ir narių, šia proga subėgusių iš Manchesterio, Rochdalės ir net Boltono. Visi Bradfordo pakeleiviai karališkai pavaišinti, kaip per atlaidus Lietuvoje, apsilankius pas gimines. Pabendrauta bent porą valandų ir tada: „Broleliai namo, namo!" Atsisveikinant dėkota už vaišes ir dovanas, originalias karikatūras ir už klubui įteiktą padidintą Aušros Vartų nuotrauką.

Iškylai vadovavo Antanas Traška.

NOTTINGHAMAS

VEIKLI MOTERŲ DRAUGIJA

Naujoji Nottinghamo Moterų draugijos valdyba pareigomis pasiskirstė šiaip: G. Aleknavičienė — pirmininke, E. Ciganskienė — vicepirmininke, M. Gurauskienė — iždininke ir O. Mull — sekretore. Naujosios valdybos pirmasis darbas — sutikti ir rūpintis atvykstančia Voruta iš Lietuvos viešnagės dienomis. O vėliau valdyba numato suruošti rudens balių ir dar kelis suėjimus. Žinoma, tai nepriklausys vien nuo gerų norų, bet ir patalpų, kurių savo mes neturime.

Mes, notingamietės moterys esame labai energingos: nežiūrint pečius slegiančių metų ir šarmu papuoštų smilkinių, mūsų širdyse dar ne ruduo. Norim suėjimų, pasižmonėjimų ir dainą užtraukti. Šiandien dvi naujos ir sugebančios valdybos kartu dirbdamos pajudins notingamiečius.

Tad iki pasimatymo Nottinghame.

Genovaitė Aleknavičienė

MANČESTERIS

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMAS

Birželio 15 d. L.K.V.S-gos „RAMOVĖS" Mančesterio skyrius surengė ML klube Dariaus ir Girėno minėjimą, kuriame dalyvavo arti 70 žmonių, kurių tarpe buvo 10 iš Lietuvos.

Minėjimą atidarė ramovėnų pirmininkas K. Murauskas, kuris pasveikino susirinkusius, tarė įžanginį žodį ir pakvietė H. Vaineikį skaityti paskaitos.

Prelegentas savo paskaitoje, kaip ir visada, paminėjęs mūsų istorijos žilą praeitį ir vaizdžiai nusakęs mūsų garsiųjų lakūnų Dariaus ir Girėno skrydį per Atlantą ir tai, kad jų skrydis išgarsino Lietuvos vardą po visą pasaulį ir davė pvyzdį jaunosioms kartoms siekti naujų žygių. Lakūnų drąsa ir skrydis per Atlantą yra ir bus nepamirštamas įvykis pasaulinėje aviacijos istorijoje. Paskaita išklausyta su dėmesiu.

Meninę dalį atliko Nottinghamo moterų duetas-trio „Rūta", susidedanti iš Brigitos Bishop, Genės ir Vaclovo Aleknavičių. Jie padainavo 10 įvairiausių dainų ir meliodijų, tarp jų įterpė eilėraštį, linksmas nuotrupas iš Feliksiuko nuotykių. Programa patiko visiems. „Rūta" Mančesterį aplankė po ilgos pertraukos.

Po programos pirmininkas padėkojo už paskaitą, „Rūtos" programos atlikėjams ir publikai už gausų atsilankymą į minėjimą.

Minėjimas baigtas sugiedant Lietuvos himną. Po to vyko pabendravimas tarp kaimynų ir su svečiais iš Lietuvos. Ramovėnai pravedė loteriją.

A. Podvoiskis

LONDONO ŠOKIŲ GRUPĖ „LIETUVA" PAKVIESTA Į LIETUVĄ

Londono tautinių šokių grupė „Lietuva" yra pakviesta ir tikisi kitų metų (1990) vasarą vykti į Lietuvą.

Tautinių šokių grupės vedėja Christina Harmes liepos 28 — rugsėjo 6 d.d. stovyklauja Jubiliejinėje skautų stovykloje Headley Parke, kur mielai susitiks su norinčiu grupėje šokti, groti tradiciniu instrumentu ar padėti jai surinkti reikiamą sumą šiai fantastinei kelionei.

Norintieji gauti smulkesnių informacijų apie šią kelionę galite Christinai paskambinti bet kuriuo laiku šiuo numeriu 07918-2642

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Kasmetinė Pavergtų Tautų Savaitė Bradforde prasidėjo liepos 16 d. bendromis pamaldomis katedroje, kurią pilnai užpildė šešių tautybių dalyviai: baltarusiai, estai, latviai, lietuviai, vengrai ir ukrainiečiai.

Kan. V. Kamaitis, kun. A. Putcė skaitė ištraukas iš Šv. Rašto, bendrai giedota psalmės ir išklausyta šiai progai tinkamas pamokslas. Šešių tautų vėliavos suneštos prie altoriaus, stovėjo garbės sargyboje. Po pamaldų, tos pačios vėliavos buvo nešamos priekyje eisenos miesto gatvėmis prie karių paminklo, kur visų vardu padėtas, tautiškom juostom papuoštas vainikas.

Mūsų vėliavą nešė Vyties klubo ir skyriaus pirm. S. Grybas, jam asistavo tautiškais drabužiais pasipuošusi I Gerdžiūnienė ir skautų uniformoje A. Gerdžiūnas.

A-tas B.

AUKOS SKAUTŲ STOVYKLAI

Nottinghamo skautų Dvasios Vadas s. kun. dr. S. Matulis, MIC., ne tik rūpinasi mūsų dvasiniais reikalais, bet ir kiekvienais metais paremia ir materialiai. Tad ir šiais metais su geriausiais skautams linkėjimais atsiuntė 10.00 sv. auką. Gerbiamam skautininkui kun. dr. S. Matuliui, nuoširdi skautiška padėka.

Boltono DBLS skyriaus pirmininkas H.A. Vaineikis, grąžindamas „Stovyklai aukų lapą", apgailestauja, kad vietos tautiečiai, kurių yra labai mažai, neparodė didelio entuziazmo skautaujančiam jaunimui, bet lapas grįžo su duosnia asmeniška H.A. Vaineikio 10.00 sv. auka. Gerbiamam aukotojui skautiškas ačiū. (Turiu pasakyti, kad DBLS Boltono Skyriaus auka, buvo anksčiau gauta).

Nepailstantis skautų bičiulis, remėjas, poetas L. Švalkus, kuris savo poezija praturtina „Budėkime" puslapius, sąlygoms leidžiant pajvairina mūsų skautiškus laužus, ir visuomet paremia mus materialiai. Gerb. L. Švalkus ir žmona, atsiųsdami 10.00 sv. auką, atsiprašo, kad negalės būti su mumis Jubiliejinės Stovyklos uždarymo iškilmėse (važiuoja į Lietuvą), bet siunčia šiuos gražius linkėjimus stovyklaujantiems:—

Mielas ir brangus skautiškas jaunime, neišsenkančios energijos visada pilni skautų Vadai, Sesės ir Broliai,

Prastučiais žodžiais, bet su lietuvišku nuoširdumu sveikinu Jus visus susispietusius į Jubiliejinę stovyklą gražiame Lietuvių Sodybos beržynėlyje ir linkiu kuo geriausios nuotaikos, džiugių saulėtų valandėlių ir sėkmingo, smagaus stovyklavimo... Budėkime ir tikėkime, kad su Viešpaties palaima, vieną gražią naujų vasarų dieną, mes kaip paukščiai suskrisime po žydriuoju Tėvynės dangumi ir kartu su Lietuvos Sesėmis ir Broliais, išreikšdami džiaugsmą ir padėką Dievui, užkursime didelius laužus prie Nemuno, Šventosios ir Dubysos, prie mėlynųjų ir žaliųjų Aukštaitijos ežerų...

Mieliems L. ir B. Švalkams už auką ir linkėjimus nuoširdžiai dėkoju.

s. S.B. Vaitkevičius
LSS Europos Rajono Vadas

LONDONO LIETUVIŲ MAIRONIO MOKYKLA

Liepos 15 d. baigėsi Londono lietuvių Maironio mokyklos antrieji mokslo metai.

Tretieji mokslo metai prasidės po vasaros atostogų rugsėjo 16 d.,

EVANGELIKŲ KUN. FR. SKĖRIO 70 M. GIMTADIENIO SUKAKTIS

(Atkelta iš 3 puslapio)

Konfesiniu atžvilgiu kun. Fr. Skėrys yra didelis ekumenės puoselėtojas, vienas pirmųjų įnešęs ekumenės įdėjas ir dvasią į Vokietijos lietuvių visuomenę.

1988 m. gegužės 19 d., po 44 metų jis su žmona aplankė Vilnių, Kauną, Klaipėdą ir trumpam užsuko į Lauksargių bažnyčią, kur buvo krikštytas ir konfirmuotas. Taip pat aplankė gimtinę ir sesutės Gertrudos kapą. Tą pačią dieną Tauragės Martyno Mažvydo bažnyčioje vakarinėse pamaldose vyskupui Jonui Kalvanui pakvietus kun. Fr. Skėrys pasakė pamokslą „Mylėk savo artimą, kaip pats save" (Mato evangelija 22, 39). Tai buvo jaudinantis įspūdis, nes bažnyčioje susirinko daugiau kaip 200 žmonių. Tenai jis po 48 metų susitiko su savo mokslo draugu Viliu Bendiku, kuris pasilikęs Lietuvoje mokytojavo ligi pensijos. Tauragės bažnyčioje per pamaldas susitiko ir su kitais kunigais, kunigu dr. Jonu Kalvanu jaunesniuoju, Oku ir Bekeriu.

Lankydamasis Šilutėje pasimatė su kunigu Ernstu Roga ir Klaipėdoje su kunigu Kurtu Moru. Su Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčia, ypač su vyskupu Jonu Kalvanu, jis palaiko ryšius per paskutiniuosius 30 metų.

Kun. Fr. Skėrys gimtadienio proga gavo daug sveikinimų ir linkėjimų iš tėviškės Tauragės ir Klaipėdos; iš laisvojo pasaulio, Vakarų Vokietijos ir Čikagos, JAV.

Ateinantiems gyvenimo metams tesuteikia Aukščiausias geros sveikatos, sėkmės ir ištvermės nugalėti visus sunkumus ir dirbti toliau Viešpaties vienuogyne. Su laime ir ryžtumu tegu žengia kunigas Fr. Skėrys toliau į rytojų. Viešpats Dievas telaimina jį ir telydi visuose keliuose.

V.A.

PASAULYJE

Reformos Pietų Afrikoje

Pietų Afrikos prezidentas Botha pasimatė su žymiausiu P. Afrikos kaliniu Nelson Mandela, nuteistu iki gyvos galvos, bet manoma, kad iš kalėjimo bus greitai paleistas. Po pasimatymo jis patarė vyriausybei tartis su uždrausta ANC organizacija dėl taikingo kelio į rasinės segregacijos panaikinimą. Kelios delegacijos jau lankėsi Lusakoje (Zambia) ir matėsi su ANC atstovais, kurie dabar irgi atsidūrė kryžkelėje, nes jie nori jėga atsiekti savo tikslų.

KGB keičia veidą?

Glasnost ir perestroikos įtaka pagaliau pasiekė ir KGB? Jos naujasis vadas Vladimir Kručkov buvo didele balsų dauguma patvirtintas savo pareigose. Iš 542 balsų tik 6 balsavo prieš ir 26 susilaikė. Tai pirmą kartą sovietų istorijoje, kad KGB vadas galėtų būti kritikuojamas ir apklausinėjamas parlamente. Ankstyvesniu balsavimu 11 pasiūlytų kandidatų į kitas ministerijas buvo parlamento atmesti.

Angliakasių streikai Sovietijoje

Prasidėję Sibire angliakasių streikai persimetę į Ukrainos bei kitas anglies kasyklas, kelią didelį susirūpinimą Kremliui. Streikininkai reikalauja ne tik ekonominio gyvenimo pagerinimo, bet taip pat naujos konstitucijos ir valdininkams privilegijų panaikinimo.

Taip pat rūpestį Kremliui kelia Ukrainos tautinis atbudimas ir noras atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos.

Etniniai neramumai sovietų respublikose jau pareikalavo 200 žmonių aukų ir nerodo, kad jie mažėtų. Prie viso to prisidėjo streikai ir Pabaltijos valstybių reikalavimas nepriklausomybės.

Gorbačiovas ieško draugų

Baigiantis turtingiausių septynių valstybių konferencijai Paryžiuje, Prancūzijos prezidentas Mitterant pranešė, kad jis gavęs iš prezidento Gorbačiovo laišką, kuriame jis rašo norįs vaidinti pilną rolę pasaulio ekonominio gyvenimo tvarkyme ir siūlo paramą Trečio Pasaulio (neturtingoms) valstybėms. Jis laiške sako, kad ideologijos skirtumai neturėtų šiam darbui trukdyti, o jo įvestos reformos palengvins užsienio prekybą su Sovietų Sąjunga.

Konferencijos dalyviai Paryžiuje pasižadėjo remti Lenkiją ir Vengriją, kurios yra toliausiai pažengusios demokratizacijos keliu. JAV prezidentas Bushas po savo kelionės Lenkijoje ir Vengrijoje ypač išgyrė tas valstybes už padarytą pažangą demokratizacijos srityje. Tuo, jis sako, nenorįs pulti Gorbačiovo, nes jo reformos tai įgalino padaryti. Gorbačiovas gi pareiškė, kad jis neleis reformoms prieiti prie to, kad jos palaidotų socializmą. Kitas sovietų vadas pastebėjo, kad išeitis atsirastų, jei europinis socializmas pakeistų komunistinį socializmą. Prie šio teigimo netiesioginiai prisideda ir pats Gorbačiovas kritikuodamas komunistų partiją, dėl jos kandidatų pralaimėjimo rinkimuose į parlamentą. O būdamas Leningrade, to miesto partijos vadą, kad jis nelaimėjo rinkimų, atleido iš pareigų.

Izraelis tariasi su PLO?

Nežiūrint oficialių paneigimų, tvirtinama, kad Izraelis slapta susitinka su PLO (Palestiniečių laisvinimo organizacija) tikslu rasti priimtiną išeitį palestiniečių klausimui išspręsti. Izraelis visuomet tvirtino, kad jie nenori kalbėtis su PLO, nes ta organizacija yra teroristinė, nežiūrint to, kad jos vadas Arafat tai paneigia.

Ginčai dėl vyriausybės pažadėtų rinkimų palestiniečių apgyventose srityse tebeeina. Premjeras Shamir būk tai padarė nuolaidų palestiniečiams, kad išsaugotų dabartinę koalicinę vyriausybę. Prekybos ministras Sharon gi tvirtino, kad derybos su palestiniečiais nieko gero neduos, kol nebus eliminuotas PLO vadas, „didžiausias žmogžudys" Arafat.

Lenkija susitaikė su Vatikanu

Po ilgai trukusių derybų pagaliau Vatikanas sutiko užmegzti pilnus diplomatinius santykius su Lenkija, kuri bus pirma iš satelitinių valstybių turinti tokius santykius.

Antroji valstybė, norinti užmegzti diplomatinius santykius su Vatikanu, būtų Vengrija, kur katalikai sudaro 60%. Vyriausybė prižadėjo išleisti įstatymus, suteikiančius pilną laisvę religijoms.